REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURÎ de ANUNȚURÎ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iulin Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. — Publicărî mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiacare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunî 12 c., pe trei lunî 6 corone. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 195. Brașov, Vinerî 6 (19) Septemvrie. 1902.

Politica germană în Orient.

Cele ce se petrec în peninsula balcanică și în deosebî în Bulgaria și Macedonia, fac să se îndrepteze din nou privirile lumei politice și diplomatice asupra Orientului europen. Omenii se întrébă cu curiositate și cu mult interes ce rol jócă adî și ce planurî urmăresce până acum viitor politica Germaniei în Orient?

Intrebarea e de-o mare insemnătate și pentru Românî, fiind-că bine vedem, că influința Germaniei în România cresce pe dî ce merge, și că tot acésta se póte afirma și cu privire la imperiul otoman. Nu de mult apăruse în „*Revue de deux mondes*“ un articol, în care se vorbea despre planurile și aspirațiunile Germaniei în Orient și se constata cu óre-care amărăciune, că influința ei este acolo în crescere.

Nu trebue să se dea uitării, că Germania, ca diriguitóre a triplei alianțe, în anii din urmă a început să părăsescă reserva, ce-o observase mai înainte față cu afacerile orientale și tot mai mult se simte înriurința ei în peninsula balcanică. Este interesant, că acéstă atitudine schimbată se datéză cam de pe atuncî, de când Austro-Ungaria a încheiat cunoscuta învoiélă cu Rusia, cu scop de a susține ambele în ințelegere „*status quo*“ în Orientul european; învoélă ce aduse cu sine o atitudine órecare mai indiferentă a monarchiei nóstre în fața evenimentelor din Balcanî.

Era un timp, când destinele Germaniei le dirigia încă „cancelarul de fier“, principele Bismarck, care obicînuia a dice, că stările dela Dunărea-de-jos și din peninsulă îl lasă atât de indiferent, încât „n'ar sacrifica pentru ele nicî măcar ósele unui singur grenadir din Pomerania“. De atuncî s'au schimbat lucrurile și s'a schimbat și politica orientală a Germaniei. Impĕratul Wilhelm II a trecut peste limitele, ce și-lea pus odinióră marele cancelar. Nu mai e vorba adî, că Germania n'ar avé interes de ceea-ce se petrece în Orient. Din potrivă ea manifestă cel mai viu interes, nu numai față cu afacerile răsăritului european, ci și față cu cele din răsăritul mai îndepărtat. Ba tot mai mult se constată, că interesele economice germane, ca și ale tuturor celorlalte state apusene, gravitéză spre Orient.

O fóie financiară de frunte din Londra, vorbind despre acéstă direcțiune schimbată a politicei germane, constată înainte de tóte, că acésta, cel puțin în Orientul apropiat, a representat interesele germane cu multă iscusință și cu mare succes. Amiciția cu Turcia asigură imperiului german nu numai sprijinul armatei turcescî în casul unui rĕsboiu european, ci oferă și în timp de emulațiune pacînică capitalului german un câmp de activitate rentabil. Acésta se póte dice în special și despre România, a căreia situațiune financiară este stăpânită adî aprópe esclusiv de capitalul german.

La cele indicate mai sus amintita fóie adauge și faptul, că Orientul european nu este cu totul înafară de periferia puterii militare a Germaniei. Răzimate pe alianța cu Austro-Ungaria și cu Turcia, corpurî de armată germane ar puté forte bine în anumite împrejurărî să se presenteze la Helespont și la Tigris.

Altfel stă lucrul, în Orientul depărtat, care e cu totul în afară de sfera de putere germană, deóre-ce Marea Britanią și Rusia au în mâna lor cele două întrări de acolo. Numai cu ajutorul stațiunilor de cărbunî englese, corăbiile germane au putut ajunge în apele chineze, așa că politica colonială germană în China presupune orî relațiunî amicabile cu Anglia, orî nimicirea puterii britanice. Politica germană a trebuit să țină sémă de acésta și de aicî se esplică și atitudinea ei anglofilă din anii ultimî.

Se nasce acum întrebarea, ce să facă Germania, ca să devină și ea în Orient un factor egal alăturî cu Anglia și Rusia? Anglia are în mâna ei intrările peste mare, Rusia stăpânesce calea pe uscat la Port Arthur. Ce cale e de luat? întrébă fóia londonesă, apoi dă următorul rĕspuns: „Germania în unire cu Austro-Ungaria trebue să aibă influință decisivă asupra Dunării în tot cursul ei și pe acéstă cale trebue să caute a trage Asia mică în periferia zonei sale de influență militară. Atuncî și ea va puté să aibă un vot ponderant față cu Anglia și Rusia în tóte cestiunile asiatice. Tot-odată Germania va trebui să-șî mărescă puterea ei maritimă, ca să póta fi un factor decisiv, ca aliatul uneia séu a celei-lalte părțî“.

Étă din cele de mai sus și esplicarea de ce Germania ține așa de mult a păstra între altele raporturile cele mai amicabile cu România,

---

Vice-președintele „Reichsrath“-ului despre pact. Dr. *Kaiser*, vice-președintele „Reichsrath“-ului, având o convorbire cu unul din diariștii vienesî asupra pactului, a declarat, că partidele austriace *nicî cu prețul concesiunilor naționale* nu vor sprijini un pact, care ar fi păgubitor pentru Austria.

Atitudinea Cehilor. Din *Viena* se anunță, că în cercurile politice de acolo a produs o viuă sensație scirea, că ministrul președinte *Koerber va disolva parlamentul*, decă Cehii îi vor pune piedecî în desbaterea proiectelor pactului. Față de acésta intenție a disolvării, „*Politik*“ din Praga scrie, că guvernul nu și-a putut face încă ast-fel de combinațiunî. Situația politică actuală nu reclamă ast-fel de pașî estra-ordinarî, fiind-că până acum nu s'au audit din sînul Cehilor, decât vocî particulare, dér partidele lor nu s'au pronunțat încă hotărît.

Germania și Franța. D-l Camille *Pelletan*, ministru de marină al Franciei, a întreprins o călĕtorie de inspecțiune în porturile de rĕsboiŭ mediterane de pe cóstа francesă a nordului Africei.

Cu prilegiul visitei sale la Bizerta (Regența Tunisului), ministrul a rostit un belicos discurs, care se distinge de acele ale colegului sĕu general André, prin virulența atacurilor directe la adresa Germaniei. Il dăm în resumat:

Franța — a declarat ministrul de marină — nu voesce să facă din Mediterana un lac frances, căcî Francesii sunt vindecațî de visurile de a domina lumea. O parte a Mediteranei este însă francesă și va rĕmâne francesă. Cu portul Bizerte, cu insula Corsica și Toulonul se va puté menține pórta deschisă între cele două părțî ale Mediteranei, cu tóte întăririle de la Malta și Gibraltar.—Ministrul marinei insistă, că nu se doresce vre-un conflict nicî cu Anglia, nicî cu Italia, dér socóte, că nesciind ce gândurî au cei-lalțî, este de datoria sa de a *pregăti rĕsboiul sfânt pentru patria francesă* în contra inamicilor sĕi, orî-carî ar fi ei. De sigur esistă siguranța, că un rĕsboiŭ nu mai este posibil în lumea civilisată la sfîrșitul veacului al XIX-lea. *După înfrângerea Franciei de către vechea barbarie germană*, suntem datorî a ne consacra tóte sforțările — a terminat ministrul marinei — pentru a menține neștirbit focarul de justiție și lumină, care constitue geniul frances.

Pressa germană din Berlin comentéză viu discursul ministrului Pelletan „*Post*“ dice, că Pelletan ar trebui să fie instalat într'un stabiliment de hidroterapie, unde să rĕmână până când se va vindeca de ideea revanșei. „*National Zeitung*“ speră, că ministrul de esterne *Delcassé* va declara în viitorul consiliu de miniștri, că colegii sĕi strică tot succesul activității sale.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Distrugerea orașului Saint-Pierre.

De curĕnd a apărut un volum scris de Camnile *Flammarion*, renumitul astronom frances, despre catastrofa de la insula Martinica. Reproducem in acest volum capitolul interesant privitor la peirea capitalei insulei.

Care a fost puterea agentă a disrugerii?

Trei-decî de mii de ființe omenescî u murit dintr'odată! In orașul Saint-Pierre icî o singură ființă, așa dicênd, n'a scăat de desastru, două séu trei victime, alvate ca prin minune, apar a fi scăpat u vieța din flăcărî.

Se pare că în acest cataclism subit brutal au fost în acțiune mai multe orțe diverse.

Cum s'a vĕdut, aprópe tóte victimele murit fără de nicî o convulsiune, fără nicî o suferință. Intr'o casă a stradei Victor Hugo“, străbătându-se după castrofă, s'a vĕdut un om, care ședea la roul sĕu, avĕnd lângă sine o femeie tîrră, fără îndoială fiica sa, care se răzimase pe umĕrul sĕu, pe când un tînĕr îngenunchiând, păra a-i cere protecțiunea. In alt loc s'a găsit o femeie, care ședea pe un sac de manioc, (pom american din ale cărui rădĕcină se face un fel de păne). Puține cadavre s'au găsit pe strade. In genere ómenii n'au încercat a scăpa, ei au fost surprinșî în locuințele lor. Unii păreau că dorm în patul lor.

Alte victime au fost găsite culcate la pământ pe pântece, ținênd mânile la gură și la nărî, cu gestul de a opri o respirațiune omorîtóre și fatală.

Cea mai mare parte s'au aflat cu totul desbrăcațî.

La un mare numĕr de cadavre, pântecele umflat a plesnit și intestinele au eșit afară din corp. La mai mulțî le-au crepat chiar scăfârlia. Un soldat de infanterie colonială istorisesce, că străbătând într'un apartament, care părea a fi fost părăsit, el a împins cu energie o ușe, care resista, și a aflat nouă cadavre întinse în nisce pose înspăimîntătóre:

„capul tuturor plesnise; într'un scaun ședea un bĕtrân, care se uita la mine cu o privire sĕlbatică; pântecele îi era spintecat și îi atârnau intestinele“.

S'au aflat, sub o enormă grosime de cenușe sume de cadavre înegrite, despre carî se dice, că s'au cufundat în păcura ce ardea.

Un numĕr óre-care dintre cadavre nu fură atinse de focul vulcanic. Sunt case și construcțiunî de lemn, carî n'au fost atinse de flacărî.

Sunt corpurî carbonisate, altele arse superficial, altele abia atinse. Intr'o casă s'a dat de un cadavru, care a păstrat aspectul sĕu natural; însă, abia a fost atins cu mâna, și pielea i-se lua de pe corp. Un vameș a fost aflat neatins, asfixiat sub o luntre mică, pe care o întorsese cu fundul în sus, pentru a se apĕra.

Intr'un loc soldații zăriră o fată tînĕră, albă, care trăia, striga și țipa, arătând brațul ei carbonisat. Cu tótă plóia de cenușe și de pietri, le succese a-o scăpa și a-o imbarca.

Obiectele asemenea ne pot instrui.

In oraș zidurile au fost rĕsturnate; pe câmp arborii au fost smulșî, suciți, séu arșî ca printr'o trombă. Cheiurile au fost luate în mare și mutate din locul lor.

Pe când suburbiile mult descoperite de la nord: Fonds-Coré, Trois-Points, ca și cartierele Fortului și a Centrului, mai apropiate de vulcan, au fost cu desăvârșire rase, se vedea încă stând drept, asupra ruinelor cartierului de Monilloge câțiva părețî de la marile edificii: catedrală, primăria orașului, liceul și dela spitalul cu orologiul său, care a stat la șépte óre și cincî-decî minute, ca și cum ar fi voit să fixeze óra precisă, când a trecut tromba; părețî de ziduri, rĕsturnate mai târdiu prin erupțiunea dela 20 Maiŭ, care încheiă opera de distrugere, făcênd din tot orașul nimicit, un imens deșert de cenușe.

Tóte descrierile ne pun sub ochî fenomenul vulcanic, așa cum s'a petrecut. Saint-Pierre a fost distrus, nu printr'o plóie de alvă, séu de cenușe, séu de sgură aprinsă, ci printr'o trombă de gaz, ce s'a repedit cu o violență ne mai pomenită și care a desfășurat în aceeași clipită o temperatură estra-ordinară. A causat mórte imediată prin asfixie.

Procesul lui Artur Korn.

Tribunalul de pressă din *Seghedin* a judecat alaltă-erĭ procesul de pressă, ce i-s'a intentat redactorului Artur *Korn* de la *„Groskikindaer Zeitung“*. Substratul procesului l'a format o poesie întitulată *„Agitaţie“*. *Korn* spune, că îndemn de a scrie poesia i-a dat actul de acusaţiune din primul sĕu proces (acesta este al doilea). S'a revoltat — dice — pentru-că se pretinde copiilor şvabĭ lucrurĭ, carĭ ei nu le-au audit nicĭ-odată. In 1848 Maghiarii erau avisaţĭ la Germanĭ, atuncĭ li-au fost acestora recunoscĕtorĭ, astădĭ însĕ ne maghiariséză. Ei (Maghiarii) sunt agitatorĭ şi de m'ar osîndi la 100 anĭ temniţă, tot nu mĕ voiŭ face Maghiar etc.

Étă — după foile unguresci — cum a decurs pertractarea acestui proces:

După constituirea curţii cu juraţĭ şi a tribunalului, s'a procedat la întrebările generale. Korn spune, că e de 42 anĭ, a mai fost pedepsit odată de tribunalul de pressă din Seghedin cu 2 lunĭ închisóre de stat, pe care nu şĭ-a făcut'o încă. *Korn* cere de la tribunal permisiunea sĕ vorbéscă nemţesce. In apĕrarea sa spune, că n'a vrut sĕ agiteze. Pe intelectualii din Sudul ţĕrii nicĭ nu poţĭ sĕ-i agitezĭ, ér cei fără de carte nu pricep nimic. In general, Germanii nu urĕsc pe Maghiarĭ şi numai pressa jidano-maghiară din Budapesta o dice acésta.

Apĕrătorul Dr. *Ehrlich,* advocat în Teremia, cere respingerea martorilor citaţĭ. Ei nu pot sĕ vorbéscă despre poesia lui Korn, ci numai despre efectul activităţii acestuia în Ungaria-de-Sud. Precum în 1848, aşa şi acum Germanii vrĕu sĕ fie credincioşĭ Maghiarilor, ei învaţă limba maghiară, Maghiarii însĕ sĕ nu-i despóie de limba maternă. Cere, în fine, ca întru cât tribunalul ar asculta martorii agravanţĭ, sĕ asculte şi pe martorii sĕi moralĭ, ce-i va numi.

Procurorul cere respingerea propunerii, şi dice, că din cuvintele apĕrătorului vede, că şi el se scaldă în aceleaşĭ ape cu Korn.

Apĕrătorul: Ca cetăţén ungar de sentimente germane, protestez în numele meu şi al clientului meu contra aceea, că ni-se impută intenţii aţîţătóre.

Procurorul rĕspunde dicênd, că nu-i permis a-se vorbi ast-fel înaintea unui tribunal maghiar. — El cere apoi sĕ se cetéscă raportul oficial al direcţiunei postale din Chichinda-mare, din care se póte stabili *suma de banĭ, ce a primit Korn din streinătate.*

Tribunalul respinge cererea. El refusă de asemenea cererea lui Korn de a-se alătura la acte o scrisóre, pe care tatăl sĕu a primit'o de la Kossuth, după revoluţie.

Procedura de dovedire fiind încheiată, *procurorul* face rechisitorul. Incércă a face cunoscută originea „pangermanismului“ şi scopul acestuia, caracteriséză mişcarea acésta din Bănat, ai cărei corifei şi rĕspânditorĭ dice, că sunt Korn şi Cramer. Ei urmăresc scopul de a stîrpi pe Maghiarĭ c'o óră mai curênd, ca sĕ aducă graniţele imperiului german în Ungaria (!) Procurorul spune apoi, că prin comunele din Torontal se discută despre pangermanism, pretutindenĭ. Şvabii ridică plângerea, că guvernul îi asupresce. Korn a mărturisit unui advocat din Chichinda, că el e bine plătit pentru agitaţiunile lui. Korn agită pe locuitorii din Chichinda nu numai cu condeiul, ci şi cu cuvêntul. Cere pedepsirea acusatului.

După vorbirea apĕrătorului curtea cu juraţi se retrage şi aduce verdict condamnator, pe basa căruia tribunalul judecă pe Korn la *6 lunĭ închisóre de stat şi 200 cor. amendă.*

Actul de acusaţiune

în procesul contra d-luĭ T. V. Păcăţian pentru „Cartea de Aur“.

(Fine).

Motivare.

Cartea numită, la aparenţă vré sĕ fie considerată ca op istoric, dér în realitate, sub masca acésta adunând unele părţĭ singuratice ale istoriei şi ale legilor, şi citându-le numai în parte şi incorect, grupéză în mod meşteşugit isvóre false, şi în mod tendenţios vré sĕ presente Ungurimea astfel în faţa Românimei, ca şi cum aceea ar fi în prima linie duşmană neîmpăcată a fraţilor de naţionalitate română din patrie

Sub mantaua scrierii de istorie, cartea espune astfel istoria Românimei, că atuncĭ când Maghiarii au ocupat părţile ardelene ale ţĕrii, au aflat pe Românĭ aicĭ, ca vechĭ locuitorĭ; nu i-au cucerit, ci lăsându-i în drepturile avute, li-au jurat frăţietate, ba chiar şi la creştinism au fost trecuţĭ Maghiarii prin Românĭ.

Ca basă fundamentală pentru desvoltarea mai departe a opului, respective pentru continuitatea sa, servesce afirmarea, că Maghiarĭ au ţinut până la o vreme jurămêntul, dér mai târdiu au pus pe Românĭ în jug, i-au despoiat de pămênt şi de tótă averea, de drepturĭ şi de libertăţĭ, în contra jurămêntului, i-au chinuit secolĭ de-arêndul, au căutat sĕ-i ţină în sclavie şi în întunerecul nesciinţei, şi chiar şi astădĭ sĕ nisuesc sĕ-i nimicéscă.

Incepênd de la şirurile întroducĕtóre ale opului, până la fine, se nisuesce prin curs de idei ca cel indicat mai sus şi prin citaţiunĭ, cărora le dă colóre bătĕtóre la ochĭ, sĕ îmbrace în haina adevĕrului istoric aserţiunile sale.

Tóte acestea autorul tinde sĕ le dovedéscă nu numai prin date isorice, fórte adese-orĭ adaptate cursului sĕu de idei şi scopului sĕu, şi prin citaţiunĭ făcute în acelaşĭ chip, ci tot-atât de des amestecă în ele propria sa judecată subiectivă, propriile cugete şi pĕrerĭ, ca critică ce necondiţionat voesce sĕ se validiteze, cum şi advertismente şi instrucţii, ce tind sĕ dée directivă ideilor şi atitudinei politice şi sociale a maghiarimei.

Prin publicarea discursurilor, carĭ au format basa ivirii şi voinţei de validitare a nisuinţelor şi aspiraţiunilor naţionalistice române, născute şi ajunse la desvoltare în 1848, în legatură cu nisuinţele maghiare de independenţă, şi rostite în firul acelor nisuinţe, atribuind respectivilor oratorĭ cuvinte ce se refer la stărĭ atuncĭ încă neesistente, presintă instituţiunĭ de drept, ce atuncĭ încă nu esistau, ca independenţa judilor şi a justiţiei de acum, ca obiecte de aspră critică în discursurile citate de el şi presentate ca rostite în 1848.

Tóte acestea trec marginile istoriografiei chiămate sĕ scótă la ivélă adevĕrul în întréga lui fiinţă, şi

avênd în vedere cursul de idei al opului;

avênd în vedere acéstă prelegere ţinută în ton desfrânat de pătimaş;

avênd în vedere folosirea unilaterală şi deplin prejudiţiósă a datelor istorice, şi că astfel făcênd us de ele, voesce sĕ presinte ca stând în serviciul tiranismului maghiar şi voind sĕ oprime libertatea tuturor altor popóre, legĭ votate de constituţia ţĕrei şi sancţionate, cum şi pe autorităţile legale ale statului ungar, ca pe unele carĭ faţă cu românimea din acésta ţéră sunt volnice şi tirane;

avênd apoi în vedere, că opul pe unele din figurile istorice venerate de naţiunea maghiară şi conducĕtóre şi dătătóre de directivă a istoriei sale, le descrie şi nisuinţele şi resultatele obţinute prin activitatea lor le caracteriséză în aşa chip, ca românimea sĕ-şĭ facă despre ele ideie tocmai contrară;

avênd în vedere, în sfirşit, că opul a fost publicat în limba română şi cu scop de a fi rĕspândit între românime:

în urma tuturor acestora se póte lua ca stabilit, că adevĕratul scop al opului e, ca neînţelegerea, care în 1848 aşa triste contraste a creat în acéstă patrie între maghiarime şi românime, nicĭ acum, după o jumetate de veac şi după deplina schimbare a referinţelor, sĕ nu înceteze definitiv, ci încă şi mai mult sĕ fie aţîţată în sufletul românimei.

Cartea redactată cu tendinţa şi în modul indicat, şi presentată ca op istoric, e necondiţionat acomodată sĕ trezéscă peste tot, dér deosebit în inima românimei din patrie, cea mai crudelă ură faţă cu maghiarimea, şi după ce prin acésta tendinţă a sa conţine şi rĕspândesce directă provocare la nesupunere faţă cu legile, faţă cu ordinaţiunile, decisurile şi hotărîrile date de autorităţĭ în legala lor sferă de competinţă, şi fiind-că atacă uniunea Ardalului cu patria mamă, decretată prin lege sancţionată, şi agitând provócă la revoltă contra ei, şi fiind-că în tóte citaţiunile şi descrierile sale citate mai sus autorul intercaléză şi părerile sale subjective, cum şi fiind-că în legătură cu discursurile şi scrisorile şi alte date din 1848, cele mai pătimaşe contra maghiarimei şi uniunei, apte a provoca cea mai mare agitare, şi se póte dice, carĭ voesc *quasi* sĕ aprindă mişcările române din 1848, prin observările proprii făcute la acelea în modul cel mai întunecos, tendenţios, şi mai pe sus de orĭ-ce îndoélă, chiar şi însuşĭ autorul voesce sĕ conlucre, pentru-ca sĕ agite şi sĕ aţîţe la infernală ură pe cetăţenii de naţionalitate română ai patriei contra naţiunii maghiare alcătuitóre de stat. — avênd în vedere, că conţinutul cărţii, caracterisat mai sus şi îndreptat întru ajungerea scopurilor arătate, constitue faptul delictului, ce lovesce în pct 1 şi 2 al §-lui 172 din codul penal, mai departe în § 173, şi că acelea au fost comise pe calea pressei, — avênd în vedere, că ca autor al cărţii e indicat Teodor V. Păcăţian, care a luat rĕspunderea pentru cele ce ea conţine: în urma tuturor acestora încriminatul, conform actului de acusă, cu drept cuvênt póte fi acusat.

Clușiŭ, la 25 August 1902.

Dr. Csipkés m. p.,
procuror reg.

Din visiunile lui „Magyar Szó“.

Diarul banffist *„Magyar Szó“* a deschis o rubrică anume, în care cu „seriositatea“ şi „conscienţiositatea“ proprie şoviniştilor de la rótă, înregistréză, cum îl taie capul, lucrurile ce se petrec şi nu se petrec în sînul naţionalităţilor.

In nr. de la 17 Septemvrie spune, că „Valahii din munţĭ s'au pus în mişcare“, ca, vedĭ Dómne, „sĕ arunce tăciunele în serbarea aniversării centenare a lui Kossuth“. Autorităţile sĕ fi luat de veste, că studenţii „valahĭ“ din Blaşiŭ şi Sibiiu ar voi sĕ aţîţe pe ţĕranii românĭ la demonstraţiunĭ. Planul sĕ fi fost, o mare demonstraţie în diua de 19 Sept. la mormêntul Românilor căduţĭ în 1848/49. Planul s'a zădărnicit însĕ, căcĭ Dumineca trecută gendarmeria a surprins pe arangeatorii demonstraţiei, între carĭ ar fi şi patru candidaţĭ de învĕţător. Ei voiau sĕ se adune în casa lui Todor Lăpuşan din Ohaba, unde dilnic sosiau studenţĭ din Sibiiu şi Blaşiŭ. (Cam depărtişor de munţii apusenĭ, d-lor de la „M. Sz.“ — Culeg.) Conjuraţii voiau sĕ se ducă între munţĭ, însĕ fisolgăbirĕul cercului înţelegênd de tréba asta, a dat ordine gendarmeriei sĕ fie pe pază. Gendarmeria punênd mâna pe un student cu numele *Rusu* Vasilie, a aflat de la el, că Valahii din munţĭ sunt convocaţĭ pe diua de 14 l. c. la Ohaba, ca sĕ se stabiléscă aicĭ programul demonstraţiei. Dumineca trecută „urlau“ la vale (cum dic Moţii) Valahii din munţĭ, gendarmii însĕ i-au respins şi astfel nu s'a putut ţine adunarea. Gendarmii au prins patru studenţĭ din Bucurescĭ (!) şi i-a dus la pretură. Din scrisorile găsite la ei s'a vĕdut, că pe diua de 19 Sept. voiau sĕ arangeze o mare manifestaţie la mormêntul „Valahilor“ căduţĭ în 1848. In contra celor deţinuţĭ şi în contra arangeatorilor demonstraţiei, fisolgăbirĕul a pornit investigaţia cea mai severă...

Am reprodus cât se póte mai fidel povestea acésta băbéscă, cu care „Magyar Szó“ ţine sĕ-şĭ tracteze cetitorii. Ea e atât de confusă şi absurdă, încât te bufnesce rîsul cetindu-o. Cei de la fóia maghiară iau lucrul în serios şi cred că au făcut o mare bravură şi un colosal serviciu „ideii de stat“, dându-o publicităţii.

Fie lor după credinţa lor!

SCIRILE DILEI.

5 (18) Septemvrie.

Anul şcolar la şcólele române din loc s'a început adĭ prin cetirea legilor şcolare disciplinare în sala festivă a gimnasiului. Prelegerile se vor începe regulat numai sĕptĕmâna viitóre. Mâne, Vinerĭ, va fi esamenul de maturitate, ér Sâmbătă în cas de timp favorabil se va face escursiune la Poină.

Chitanţe unguresci impuse preoţimei române. Un preot gherlan ne scrie următórele: Intr'un numĕr al „Gazetei“ (dér şi în nr.-ul de Dumineca), aţĭ făcut amintire, că ministrul Wlassics a avisat pe episcopul din Gherla, că preoţii din părţile Sĕlăgene-Chiorene, numai pe lângă chitanţă făcută în ungurесce îşĭ vor căpĕta subsidiul (ajutorul) anual. Aţĭ întrebat apoi, că óre ce va face Episcopul? — Episcopul a făcut aşa, că la moment a tipărit la tipografia diecesană chitanţe cu text unguresc şi le-a trimes la toţĭ preoţii respectivĭ, sĕ le aibă la îndemână. De altcum laudă sĕ le fie, că limba unguréscă a blanchetei de chitanţă este cât se póte de pocită.

Inchiderea şcólelor bulgare din Tulcea. Ministrul rom. al cultelor şi instrucţiunei publice a închis şcólele bulgare primare de băeţĭ şi fete din Tulcea. Acéstă mĕsură ministeriul a luat'o în urma faptului, că direcţiunile numitelor şcolĭ n'au voit cu nicĭ un preţ sĕ se conformeze ordinelor şi regulamentelor şcolare. In Aprilie trecut, ministrul le-a dat un ultim avertisment, învitându-le sĕ se conformeze regulamentelor până la Septemvrie. Direcţiunile acestor şcóle n'au voit sĕ ţie nicĭ acum sémă de regulamentele şcolare.

Guvernul unguresc a interdis întrarea pe teritoriul Ungariei a diarelor *„Narodni Listy“*, *„Rumänischer Lloyd“* şi *„Ostdeutsche Rundschau“*. Pretextul e, că cel dintâiu ar agita pe Slovacĭ, cele de al doilea pe Germanĭ. — Aşa înţeleg cei din Peşta libertatea de pressă.

Sêrbii şi Croaţii. Congresul, ce se proiectase a-se ţiné în Carloviţ pentru a protesta contra demonstraţiilor anti-sêrbescĭ din Agram, a fost oprit. Sêrbii vor sĕ se întrunéscă la Neoplanta. — Diarul sêrbesc „Narodnie Novine“ cere o despăgubire de 100,000 coróne pentru stricăciunile causate Sêrbilor cu ocasia turburărilor din Agram.

Punerea în libertate a lui Sarafoff. Din *Belgrad* se telegrafézǎ, că fostul preşedinte al comitetului suprem din Sofia, Boris Sarafoff, arestat deunădĭ la Niş, şi adus aci, a fost pus în libertate cu ordinul de a părăsi imediat teritoriul Serbiei,

Visita d-şórei Bârsescu la „Burgtheater“. D-ra Agata Bârsescu a visitat Burgteatrul din Viena, unde a avut atâtea succese. „Neue freie Presse“ descrie acéstă visită ast-fel:

„O frumósă şi elegantă femeie a suit erĭ scena Burgteatrului. Mulţĭ anĭ n'a mai suit ea acéstă scară şi décă lucrul s'a întêmplat erĭ, este, că a voit sĕ facă o visită bĕtrânului artist Baumeister. Odinióră acea femeie era la ea acasă în acéstă construcţie, unde a repurtat triumfurĭ artistice. Pe când visitatórea trecea pe scenă, se făcea tocmai o probă. Ea cercetà cu curiositate, ce anume se va juca. Şi ea suspinà cu putere. Versurĭ rĕsunătóre ajunseră la urechile ei, versurĭ, carĭ nicĭ odată nu se vor şterge din memoria ei. Hero declama tocmai din „Valurile mărei şi ale iubirei“. Hero a fost rolul jucat de ea pentru prima óră la Burg şi tot prin acest rol şĭ-a luat adio. Sub puternica impresiune a acestei amintirĭ, d-ra Agata Bârsescu — căcĭ era visitatórea — începù sĕ plângă, sĕ suspine. Doi din colegii ei de odinióră o vĕdură şi începură a-i spune cuvinte de mângăere. D-ra Agata Bârsescu, care se afla numai pentru câte-va dile în Viena, dintr'o mare călĕtorie artistică, şi care arăta fórte bine, câştigà curênd ér buna ei disposiţie, îşĭ reluà figura ei zîmbitóre, care plăcea atât de mult d-lui Baumeister.

O nouă gramatică română. Suntem informaţĭ, că în dilele procsime va eşi de sub tipar o *nouă gramatică română* de d-l profesor *N. Sulică*, în 2 părţĭ (Etimologie şi Sintacsă). Spre orientarea celor carĭ ar dori s'o întroducă în şcólă ca ma-

nual didactic, notăm, că gramatica d-lui N. Sulică e lucrată după un nou sistem practic-scienţific, esecutarea technică a cărţii e din cele mai reuşite şi pe deasupra cartea e şi mai ieftină, decât gramaticele esistente. De-altmintrelea d-l N. Sulică e recunoscut ca un bun cunoscĕtor al limbei române şi o gramatică română cu pricepere lucrată, va fi la tot casul bine venită. Noua gramatică se póte întrebuinţa în gimnasii, şcólele reale şi civile, pedagogii şi seminare.

Adevĕrat sĕ fie? In *Zsombolya* s'a întêmplat dilele trecute un incident tragi-comic. O societate maghiară îşĭ petrecea la o masă din restaurantul „Demolka". In acelaşĭ restaurant întrară şi câţĭ-va Nemţĭ, între carĭ 2—3 Saşĭ din Ardeal (?) Ei au cerut musicei sĕ cânte „*Wacht am Rhein*". Ungurii ca muşcaţĭ de şerpe, nu se gândiră mult, puseră mâna pe bastóne şi au început sĕ îmblătéscă ştraşninic pe bieţii Nemţĭ, carĭ de altfel nu greşiseră nimic. După acésta Ungurii au aplicat astfel de „argumente palbabile" şi bieţilor musicanţĭ, făcêndu-i sĕ-şĭ bage minţile 'n cap, ca altă-dată sĕ nu mai fie mijloc pentru „demonstraţiunĭ anti-maghiare". „Függ. Magyaroszag" învită pe semenii sĕi, sĕ urmeze pretutindenĭ acest esemplu al Maghiarilor din Zsombolya.

Reaparaţia ciumei la Constantinopol. O telegramă, transmisă de o agenţie telegrafică din Viena, semnaléză reaparaţia ciumei la Constantinopol. Scirea e venită din sursă turcéscă oficială. Noul cas al teribilei epidemii s'a constatat într'o locuinţă de lucrătorĭ, în Stambul. Persóna contaminată e un tînĕr în vîrstă de 18 anĭ. Ciumatul a fost imediat transportat la pavilionul ciumaţilor din spitalul central. Restul persónelor, carĭ locuiau la un loc cu bolnavul, au fost isolate într'un lazaret de pe malul Bosforului.

Un concert de binefacere se va da în Deva *Duminecă în 21 Septemvrie* 1902 st. n. în sala Redutei, cu concursul dómnei *Irena de Vladaia*, primadona de la opera din Bucurescĭ, a domnişórei Elena *Jeckel* şi al d-lui Grigorie Savu, artist dramatic. *Programa:* Partea I. 1) Gounod: „Balada şi aria bijuteriilor" din opera „Faust", d-na Vladaia; 2) Solo la pian, esecutat de d-ra Elena Jeckel; 3) Adam: „Arie indiană" din opera „D'aşĭ fi rege", d-na Vladaia; 4) Eminescu: „Versurĭ", d-l Gr. Savu; 5) *** „Monologurĭ" şi „Nebunul" de A. Petöfi, d-l Gr. Savu; 6) *a*) Verdi: „Cavatina" din opera „Traviata", d-na Vladaia; *b*) Paraschiv: „După fragĭ şi după mure", d-na Vladaia. Partea II. 7) Bizet: „Habanera" din opera „Carmen", d-na Vladaia; 8) Solo *** 9) Lecocq: „Bolero espagnol", d-na Vladaia; 10) Coşbuc: „Doine şi balade", d-l Gr. Savu; 11) Vladaia: „Doina Olteanului", cântată de d-na Vladaia. D-na de Vladaia va cânta „Habanera" şi „Boléro" în costum espagnol. Preţurile: Loc I 2 cor., loc II. 1 cor. 60 fil., stal 1 cor., galeria 50 fil. Venitul curat e destinat pentru biserica gr. or. din Deva. Inceputul la 8 óre séra. Bilete se află de vêndare la librăria Hirsch şi séra la cassă.

Pedepsirea duelului în Italia. Ministeriul de rĕsboiŭ al Italiei nu glumesce în ce privesce duelurile în armată. O întêlnire pe teren se făcŭ dilele acestea între doi ofiţerĭ din al 60-lea regiment de infanterie. Ministrul a depărtat din armată pe provocator, a trimes la fortăréţă de un an pe adversarul acestuia, a făcut sĕ se condamne la câte trei lunĭ detenţiune în aceeaşĭ fortăréţă toţĭ patru martoriĭ, în sfêrşit a suspendat pe colonelul regimentului, pentru că a tolerat duelul şi a condamnat pe locotenentul-colonel la cincĭsprećece dile închisóre.

Scăderea comerciului american. Biuroul statisticei ministerului de finanţe al Statelor-Unite, publică o declaraţiune amĕnunţită asupra importului şi exportului Statelor-Unite, pe anul fiscal terminat la 30 Iunie 1902. Din el se póte vedé, că în comparaţie cu anul trecut, exportul Statelor-Unite a scădut cu mai bine de 106,000,000 dolarĭ (530 milióne francĭ), în timp ce importul a crescut cu 60,000,000 dolarĭ (300 milióne francĭ.) In scăderea esportului partea cea mai mare revine asupra Europei, în timp ce el a crescut simţitor în America de nord, Asia şi Africa. In special esportul grânelor a scădut considerabil; în al doilea rênd vin exportaţiunile de fer şi oţel.

Comerţul esterior al Austro-Ungariei. In intervatul de la Ianuarie până la Iulie anul curent, comerciul esterior al Austro-Ungariei a atins cifra de un miliard 66 milióne 6 sute de mii coróne pentru export şi 1 miliard 17 milióne cor. pentru import; dând astfel un excedent de 119,6 milióne coróne în favórea exportului. Comparând cu perioda corĕspundĕtóre a anului trecut, exportul a crescut cu 31.3 milióne coróne, ér importul cu 70.4 milióne coróne.

Biblioteca lumii. Dintr'o statistică englesă resultă, că în fie-care an apar mai mult de 70,000 cărţĭ nouĕ. Numĕrul acesta se împarte astfel: Germania 23,000, Franţa 13,000, Italia 9,500; Englitera 6,500; urméză apoi Statele-Unite, Austro-Ungaria, Belgia şi Rusia.

Mirele de 76 de anĭ — mirésa de 81 de anĭ. In Hietzing (Viena) se vorbesce mult de o căsătorie, ce se va face în curênd. In 22 Septemvrie a. c. se va celebra cununia proprietarului de casă vĕduv M. Komprofsky (de 76 de anĭ) cu proprietara A. Weinrank (de 81 de anĭ). Şi acésta din urmă e vĕduvă. De la anul 1829 nu s'a mai încheiat în Viena o asemenea căsĕtorie.

Musica orăşenéscă va da Duminecă un concert în sala de la hotel Europa. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea 60 banĭ.

Concertul d-şorei Brennerberg. Mai în toţĭ anii, d-şóra Irena de Brennerberg a dat şi în Braşov, oraşul d-sale natal, câte un concert, şi am putut astfel sĕ urmărim şi noi pas de pas marile progrese, ce le-a făcut artista, până ce în cele din urmă îşĭ câştigă un frumos renume şi în strĕinătate. Concertul d-sale de Marţĭ séra ne-a înfăţişat'o ca artistă consumată în adevĕratul sens al cuvêntului.

Era o plăcere a vedé cu câtă siguranţă, eleganţă şi virtuositate mănuéză arcuşul violinei sale, era însĕ o şi mai mare plăcere de-a asculta tonurile dulcĭ şi fermecătóre, ce le reda jocul ei măestru. 'I-am urmat c'o încordare crescêndă şi i-a succes artistei pe deplin de a-ne captiva tot mai tare. Din cele şépte piese alese clasice, ce le-a cântat, una era mai frumósă decât cealaltă. Aplausele cresceau şi deveniau tot mai sgomotóse şi îndelungate, aşa că a trebuit sĕ mai adaugă trei piese afară de program. Artista a fost mult sĕrbătorită de conaţionalii sĕi saşĭ, carĭ au onorat'o cu mulţime de darurĭ de florĭ şi cununĭ cu cele mai varii inscripţiĭ, dela particularĭ şi reuniunĭ.

D-na Maria *Dima*, care a dat concursul sĕu d-rei Brennerberg în séra acésta, a secerat aplause vii cu vocea d-sale de alt duiósă şi pĕtrundĕtóre, pe care o moduléză cu multă artă, în ambele puncte din program ce le-a esecutat, mai ales în cântecele ultime compuse de R. Wagner.

Ca întotdéuna d-l dirigent R. *Lassel* a îngrijit şi de astă-dată de acompaniamentul la piano cu dibăcia-i şi bravura-i cunoscută. — e. —

Nou institut de credit român.

(Prospectul societăţii pe acţii, ce se va înfiinţa în Rêşnov (comitatul Braşov) sub firma „Rêşnoveana", *institut de credit şi economii, societate pe acţii.)*

Tot mai mult se lăţesce şi prinde rădĕcină idea, că o consolidare şi îmbunătăţire a situaţiunei economice în care se află poporul nostru numai atuncĭ este posibilă, décă se fondéză cel puţin în centrul fiecărui cerc administrativ câte o bancă românéscă. Câştigul, care resultă dintr'o astfel de instituţiune pentru némul nostru, este incomensurabil.

O bancă desvóltă în prima linie în mare mĕsură spiritul economic, o bancă contribue la bunăstarea poporaţiunei prin acordarea de împrumuturĭ eftine ferind astfel pe cei lipsiţĭ de pericolul de a cădé în mânĭ de cămătarĭ şi a ajunge prin purtarea nemilósă a acestora la sapă de lemn.

O bancă, în fine, aduce cu sine încheerea a nouĕ legăturĭ între fiiĭ aceluiaşĭ ném, desvóltă simţĕmêntul de cohesiune, care trebue sĕ esiste între singuraticiĭ membri ai poporului nostru şi decĭ nu servesce numai interesele curat economice, ci se pune şi în serviciul intereselor culturale şi naţionale, arătând în mod eclatant, că numai unind puterile nóstre ne putem afirma ca un popor cu putere de viéţă, care are a împlini o mare misiune culturală pe acest pământ.

Cam acestea sunt ideile, carĭ ne-au condus pe subscrişii, când ne-am decis a înfiinţa o bancă în comuna Rêşnov (comitatul Braşovului). In speranţă, că întreprinderea plănuită de noi va afla o justă apreciare şi căldurósă sprijinire din partea marelui public românesc, dăm acest prospect publicităţii şi invităm la subscrierea de acţii a înfiinţândei băncĭ „Rêşnovéna" carĭ se vor emite în numĕr de 500 şi vor avé valórea nominală de câte 50 coróne, tot-deodată comunicăm în înţelesul legii comerciale şi spre orientarea tuturor următórele:

1. Operaţiunile înfiinţândei societăţĭ pe acţii vor fi următórele: a, primire de depunerĭ spre fructificare; b, acordarea de credite personale pe cambii; c, acordarea de împrumuturĭ pe efecte de valóre; d, acordarea de împrumuturĭ hipotecare; e, cumpărarea şi vîndarea de hârtii de valóre şi monete de tot soiul; f, cumpărarea şi vîndarea de avere nemişcătóre.

2. Durata societăţii pe acţii este nehotărîtă.

3. Capitalul fundator se statoresce cu 25,000 cor. şi se va procura prin emiterea de 500 acţii indivisibile în valórea nominală de câte 50 cor., carĭ numai cu consimţĕmêntul direcţiunei pot fi trecute pe alt nume.

4) Fundatorii renunţă la orĭ care din prerogativele, pe carĭ le garanteză legea comercială în favorul lor şi încredinţéză adunării generale organisarea definitivă a societăţii pe acţii, care va avé sĕ se întîmple pe basa principiilor conţinute în acest prospect.

5) Pentru casul, décă capitalul fundator s'ar suprasemna, vor hotărî fundatorii în privinţa întrebării, carĭ din semnărĭ sunt de a se respinge; în casul refusărei unei semnărĭ, va fi persóna respectivă încunosciinţată despre hotărîrea respectivă a fundatorilor şi îşĭ va primi cu poşta toţĭ banii, pe carĭ i-a plătit la semnarea de acţii.

6) Sediul societăţii pe acţii e *Rêşnovul.*

7) Ca termin irrevocabil pentru semnarea de acţii sĕ fixéză diua de *1 Novembre 1902.*

8) Semnarea acţiilor se va face séu în persónă, séu prin plenipotenţiat; cu acésta ocasiune este a se plăti ca taxă de înscriere de fie-care acţie suma de 2 cor., care sumă se va întrebuinţa pentru spesele de fondare, tipăriturĭ, inserate, porto şi timbre, spesele de protocolare etc.

Aceste sume nu se vor chita deosebit, de-órece cuitanţa interimală de care va fi vorba mai jos, se va estrada numai după-ce se va fi plătit şi acéstă taxă.

Mai departe este a se plăti la semnarea pentru fie care acţie 10% adecă 5 cor., carĭ se vor cuita din partea celor-ce sunt îndreptăţiţĭ a primi semnărĭ de acţii printr'o cuitanţă interimală, prin care se privesce ca cuitată şi plătirea taxei de înscriere în sumă de 2 coróne.

Semnatarii de acţii vor avé apoi sĕ mai plătéscă încă 10%, adecă 5 coróne de fie-care acţie semnată până la 1 Dec. 1902, şi 10%, adecă 5 coróne de fie-care acţie până în 1 Ianuarie 1903.

Acţiile se pot semna: 1) în Braşov la „Albina" institut de credit şi economii şi la banca Mihalovits & Nussbaecher; 2) în Bran la „Parsimonia"; 3) în Rêşnov la Ioan Hamsea, G. Proca şi G. Ilie.

Restul de 70% al valorii nominale, adecă 35 cor. de fie-care acţie, se va plăti în 14 rate lunare consecutive de câte 2 coróne 50 banĭ, începând dela 1 Ianuarie 1903.

După plătirea valorei nominale întregĭ se vor preda semnatarilor resp. acţionarilor acţiile în schimbul cuitanţei interimale aflătóre la ei.

Celor carĭ plătesc la subscrierea acţiilor întreg capitalul li-se socotesc 5% interese, ér restanţierii sunt obligaţĭ a plăti 7% pentru suma cu care restéză, şi décă în termin de un an dile dela terminul fixat pentru plătirea celei din urmă rate, nu vor plăti suma restantă, îşĭ perd dreptul asupra ratelor plătite, carĭ trec la fondul de reservă al institutului.

Rêşnov, în 14 Septemvrie 1902.

Ioan Hamsea m. p. *George Proca* m. p. Nicolae *Ilie* m. p. George *Staniloiu* m. p. Nicolae *Rădĕcină* m. p. Ioun *Dobrescu* m. p. Dumitru *Gologan* m. p. Ioan *Brezeanu* m. p. Stefan *Proca* m. p. George *Ilie* m. p. George *Butnar* m. p.

Literatură.

A apărut:

Casa rurală în raport cu marea şi mica proprietate, de Vasilie S. *Moga*, agronom şi profesor. Fascicula II. Bucurescĭ, institut de arte grafice „Eminescu." 1902. Preţul 50 banĭ.

NECROLOG. La 10 Septemvrie a rĕpausat în Gherţia-mică **Ioan Roman** de Jugăstrenĭ, fost protopop al tractului ţĕrii- Oaşului, preot gr. cat. în Gherţa-mică. Inmormêntarea i s'a făcut la 15 Septemvrie n. în Vama (Ţéra Oaşului) locul sĕu natal. Il deplâng soţia Iuliana Steţiu, fiiĭ şi ficele Emilia, Ioan, Cornelie, Ilieş şi Iuliana Roman, numeroşĭ nepoţĭ şi nepóte şi alte rudenii.

ULTIME SCIRI.

Bucurescĭ, 18 Septemvrie. M. S. regele, va părăsi castelul dela Weinburg Vinerea viitóre spre a se reîntórce în România.

Iaşĭ, 17 Septemvrie. Fiind-că la Odessa s'au ivit casurĭ nouĕ de ciumă, direcţiunea serviciului sanitar român a luat mĕsurĭ sĕ reînfiinţeze visita medicală la Unghenĭ, precum şi serviciul de desinfectare.

Sofia, 18 Septemvrie. Toţĭ insurgenţii, carĭ au fost arestaţĭ aprópe de Sofia, au fost puşĭ în libertate. Sublocotenenţii Sarakinoff şi Darvingoff, carĭ fuseseră deţinuţĭ, au fost asemenea liberaţĭ.

Berlin, 17 Septemvrie. Sĕ adeveresce, că Boris Sasafoff a fost arestat la Niş în Sêrbia, în momentul când sub un nume fals a încercat sĕ confereze cu diferite persóne în afacerea comitetelor bulgare. A fost transportat apoi la Belgrad şi arestat aicĭ. După un scurt interogatoriu însĕ, Sarafoff a fost pus în libertate şi a plecat imediat din capitala serbéscă.

Diverse.

Populaţia Rusiei. De abia acum au apărut resultatele oficiale ale recensĕmêntul făcut la 1897 în Rusia şi din care resultă, că ea avea atuncĭ 125 milióne 600 mii de locuitorĭ. In imperiu se aflau 178 oraşe cu 20—50 mii de suflete. 38 oraşe cuprindênd 50—100 mii de suflete, 125 oraşe cu câte 150 mii de suflete şi în sfîrşit 7 oraşe cu 200 mii de suflete, séu mai mult.

Sosiţi în Braşov.

Pe diua de 17 Septemvrie 1902.

Hotel „Pomul verde": Patiţia, Braşov; Wollmann, Sebeşul-săsesc; Honnacsek, Reichenberg; Rainoff, Ploiescĭ; Ciucianu. Braşov: Weisz, Budapesta.

Hotel „Europa": Kroll, Bucurescĭ; Gotsman, Mizil; Güterman, Saaz; Dr. Ast, Zombor; Simec, Rotbav; Bressler, Sibiiu; Stan, Oradea-mare; Traiber, Dr. Haupt, Budapesta; Grünberg, Paulini, Thaler, Rotter, Roth Viena

Hotel „Bucurescĭ": Obermeyer, Sibiiu; Incze Chezdi-Oşorheiŭ; Seburg, Berlin; Guttmann, Dr. Fenyö, Budapesta.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Septemvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.30
Renta de coróne ung. 4%	98.15
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}\%$	—.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}\%$	—.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	—.—
BonurI rurale ungare 4%	97.95
BonurI rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	205.75
LosurI pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.90
Renta de argint austr.	101.95
Renta de hârtie austr.	101.05
Renta de aur austr.	121.15
LosurI din 1860.	151.90
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.92
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	724.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	685.75
NapoleondorI	19.07
MărcI imperiale germane	117.—
London vista	239.55
Paris vista	95 10
Rente austr. 4% de coróne	100.35
Note italiene	94 70

Cursul pieţei Braşov.

Din 18 Septemvrie n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18 94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orI.	19.04	19.07
GalbenI	11.20	10 30
Ruble Rusescĭ	2.54	—.—
MarcI germane	117.25	—.—
Lire turcescI	21.40	21.50
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	102.—

„Mureşiana“ inst. de credit şi de economii Reghin.

Convocare.

Domnii acţionarI ai institutului de credit şi de economii „Mureşiana“ se învită în sensul §-ului 15, litera a) al statutelor, la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ţiné în Reghin la 19 Octomvre st. n. 1902, la 3 óre p. m. în localul institutului.

Obiectele ordinei de ḑi sunt:

1) Alegerea directorului esecutiv.
2) Esmiterea a doi acţionarI pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale estraordinare.

Domnii acţionarI, carI voesc a participa în persónă orI prin plenipotenţiaţI, sunt rugaţI a-şi depune la cassa institutului acţiunile şi eventual documentele de plenipotenţă, cel mult până la 18 Octemvrie st. n. la 4 óre p. m.

Reghin, la 14 Septemvre 1902.

674,1—1 **Direcţiunea.**

Nr. 14027—1902

PUBLICAŢIUNE

Din venitele fondului, fundaţiunei „Mathilde de Trauschenfels“, **sunt de împărţit** prin subsemnatul magistrat **7 stipendii de câte 600 cor.**

ConcurenţiI la aceste stipendiI au aşI proba cu atestat de locuinţă (Heimatschein) apartinenţa la oraşul Brassó, mai departe cu atestatul de esamen, séu cu indexul, sunt obligaţI a dovedi, că-şI urméză studiile la universitate, séu la vre-un Politechnic, la vre-o Academie de comerciŭ, de Silvicultură, de Montanistică, séu de Belearte, séu la vre-o şcólă superióră de agronomie, séu cel puţin au a produce atestat dela vre'un gimnasiu superior, dela vre-o şcólă reală superióră, gimnasiu real, séu dela vre-o altă şcólă preparatóre de rangul vre-unei şcóle din cele amintite mai sus, care atestat să-i îndreptăţéscă la cercetarea vre-unuia din institutele mai înalte menţionate mai sus.

Stipendiile se vor conferi petenţilor fără deosebire de confesiune şi naţionalitate pe întreg, resp. pe restul timpului de studiI; în acest restimp se va socoti eventual şi anul serviciului de voluntar, decă acesta coincide cu timpul de studiI.

Cererile de concurs au a se înainta la subsemnatul magistrat orăşenesc *până în 30 Septemvre 1902 la* 12 óre din ḑi, şi tot aci, despărţămêntul de industrie etagiul II, la senatorul magistratual Josef Litsken se pot lua în vedere condiţiunile mai detaiate, referitóre la conferirea stipendiilor, pe timpul dela 9 óre a. m. până la 12 óre din ḑi.

Brassó, în 13 Septemvre 1902.

1—2.(673) *Magistratul orăşenesc.*

458—1902
végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a zernesti kir. járásbiróság 1902 évi Sp 19/3 számu végzése következtében Dr. Manoiu Miklós brassói ügyvéd által képviselt Ghighimoc I. Jón zernesti lakos javára Pirosca I. Jón zernesti lakos ellen 15 kor. — fill. s jár. erejéig 1902 évi április hó 10-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 673 kor. 20 fillre becsült következő ingóságok u. m.: 2 ö-ör. 1 szekér, 1 tehén, széna, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zernesti kir. jbiróság 1902-ik évi V 123/2 számu végzése folytán 15 kor. — fillér tők-követelés és ennek 1902 évi — hó — napjától járó % kamatai és eddig összesen 90 kor. 64 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Zernesten Pirosca I. Jón házánál leendő eszközlésére **1902 évi szeptember hó 26-ik napjának delelőtti 8 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zernesten, 1902 évi szeptember hó 11-ik napján.

HUSZÁR VILMOS,
kir. bir. vegrehajtó.

(675)1—1.